

Posudek vedoucího diplomové práce:

Ústavněprávní vymezení kontrolních mechanismů územních samosprávných celků (Libor Dušek)

Předložená práce má rozsah 69 normostran vlastního textu včetně 141 poznámek pod čarou, což odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce, resp. je přesahuje. Skládá se z úvodu, pěti kapitol, které se dále člení do podkapitol, a závěru. V úvodu je stručně představeno téma práce a motivace autora, po čemž bezprostředně následuje rozbor stávající právní úpravy a několika problematických ukázek jejího fungování v praxi, včetně související judikatury (kap. 1). Následuje historická (kap. 2) a mezinárodní (kap. 3) komparace, přehled dosavadních snah o změnu právní úpravy (kap. 4), právní analýza (kap. 5) a závěr. Ústřední otázkou, kterou si práce klade, je zda „*existují účelné kontrolní mechanismy, které jsou schopny... [zaručit dodržování zákonných pravidel pro hospodaření obcí, chránících jejich občany], zda vyplývají z Ústavou garantovaného práva na samosprávu a popř. v jaké podobě je lze začlenit do českého právního řádu*“ (str. 3).

Čím je práce lepší, tím méně prostoru je třeba k jejímu posouzení. Tento posudek bude velmi stručný. Předložená práce je po mém soudu mimořádně kvalitní, a to z řady ohledů. Na prvním místě bych rád ocenil, že je výsledkem dlouhodobého odborného zájmu diplomanta, který se tématu soustavně věnoval několik let: jeho práce věnovaná jednomu z dílčích subtémat v akademickém roce 2010/11 zvítězila ve fakultní soutěži SVOČ v oboru ústavního práva, k tématu navíc publikoval článek v recenzovaném časopisu a stať ve sborníku studentských prací. Jeho zájem má i osobní rovinu, ale je třeba ocenit, že ve své práci dokázal tyto složky odlišit, resp. si udržet potřebný odstup. Výhodou práce je také její relativně úzké téma (v podstatě jde o jedinou právní otázku), které je ovšem rozpracované do mimořádné hloubky, což kontrastuje s obvyklým přístupem. Práce je navíc velmi původní: na první pohled by snad mohl překvapit relativně nízký okruh použité literatury, což je však způsobeno tím, že se tomuto problému dosud nikdo soustavně nevěnoval. Oč méně knih a článků diplomant cituje, o to podrobněji pracuje s primárními prameny, především se současnou i historickou judikaturou. Ocenit je navíc třeba i skutečnost, že jde o vsutku multidisciplinární práci, v níž se prolíná problematika ústavního, správního a občanského práva, doplněná navíc i o právní dějiny.

Velmi oceňuji také použitou metodu, jež se odráží i ve struktuře práce. Namísto obsáhlých teoretických a historických úvodů práce začíná velmi konkrétním popisem současné právní úpravy, kterou bezprostředně konfrontuje s kontroverzními případy z praxe, jež ukazují její nedostatky, a na tomto podkladě pak kritizuje i související judikaturu a dochází k dobře vyargumentovanému závěru, že současný stav je nevyhovující. Řečeno autorovými slovy, „*systém absolutně neplatných smluv, na němž obecní a krajská zřízení staví ochranu hospodárnosti a zájmu občanů, se přístupem obecných soudů stal ,bezzubým*“ (str. 19). Teprve poté následuje historický exkurs, který velmi podrobně zkoumá stav v období

Rakouska-Uherska a 1. republiky, přičemž pracuje především s dobovou judikaturou, a mezinárodní komparace. Ani jedna z těchto částí není samoučelná, nýbrž organicky zapadá do struktury práce a slouží k poznání, zda (a jak) se přístupy k řešení ústřední otázky liší, což je podepřeno i dílčím shrnutím na konci každé kapitoly, jež vysvětluje, jaký je význam zjištěných poznatků pro řešení celkové výzkumné otázky práce.

V rámci diskuse při ústní obhajobě bych doporučoval se zaměřit na následující otázky:

1. Na str. 53-54 diplomant diskutuje možnost rozšíření státního dozoru, kterou považuje za ústavně konformní, vzhledem k současné absenci příslušných úřadů ji však „těžko představitelnou“. Přestože nejde o totožný institut, jaký je autorův názor na případné rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu i na hospodaření územních samosprávných celků, jež je v současné době předmětem opakovaných legislativních návrhů?
2. Ve shodě např. s J. Vedralem diplomant argumentuje, že k vlastnictví obce nelze přistupovat jen z ryze soukromoprávního pohledu (a zastupitelské orgány snad dokonce považovat za obdobu akcionáře v obchodní společnosti), neboť obec není soukromoprávní, nýbrž veřejnoprávní korporací, což zdůvodňuje potřebu určitých omezení. Anž bych s tímto tvrzením chtěl polemizovat, je možné se v této souvislosti vypořádat s čl. 11 odst. 1 Listiny základních práva svobod, podle něhož má „*vlastnické právo všech vlastníků stejný zákonný obsah a ochranu*“?

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

V Budapešti dne 8. května 2013

JUDr. PhDr. Marek Antoš, Ph.D.